

BISERICA și ȘCOLA.

Foiă bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—cr., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.. pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl v. a.

Correspondențele se se adreseze Redacției:

„BISERICA și ȘCOLA.“

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 6953

IOAN

din îndurarea lui Dumneșeu episcop diecesan al Aradului, Orășii-mari, Ienopolei și al Halmagiului, precum și al părților adnesate din Banatul-Temișan.

Iubiului cler și popor eparchial: dar și milă dela Dumneșeu Tatăl și Domnul nostru Isus Christos.

„Nașterea ta Christose Dumneșeu nostru, a răsărit lumii lumina cunoștinții.“

Din darul lui Dumneșeu, ajungând noi éráși ziua cea mare și însemnată, a nașterii Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos, dragostea părintească mă îndemnă a veni și la această ocaziune, cu duhul meu, între voi, iubiților mei fii sufletești, pentru a ne ocupa și astă-dată, de niște cugetări evlaviose, despre nașterea Domnului.

Era un timp, timpul din naintea nașterii Domnului, când omul, făptura cea mai aleasă a lui Dumneșeu, făcut spre bine și fericire, perându-și nevinovăția și întunecându-i-se mintea prin păcat, deveni cea mai nefericită ființă. Cel mai slab era jucăria celui mai tare, și cel tare dispunea de cel slab, după buna sa voință.

În asemenea stare tristă, omul nu cunoștea pre adevăratul Dumneșeu, făcătorul său. El nu știa cine, și spre ce scop la adus dintru neștiință la ființă, și așa în loc de a se apropia de Dumneșeu făcătorul său, și prin acesta de scopul cel măreț al său, tot mai mult se depărta dela acela; și în loc de a se închina adevăratului Dumneșeu, se închina la sóre, lună, stele și alte asemenea făpturi.

Mii de ani a suportat omenimea aceea stare tristă și durerósă, așteptând cu mare dor și nerăbdare venirea unui mântuitoriu, carele se o ridice din aceea grozavă decădere. Mii de ani a trebuit omenimea să suporte acele lungi și grele suferințe, până când prea bunul Dumneșeu, într-o nemărginită sa iu-

bire și îndurare, trimise în lume, mai întâi proroci și vestitori, ér mai în urmă, „când sosi plinirea vremii,“ trimise chiar pre unul născut Fiul său Domnul și Mântuitoriu nostru Isus Christos, pentru a învăța pre ómeni cunoștința unui adevărat Dumneșeu și a-i lumina cu lumina cunoștinții de Dumneșeu. precum ne spune și tropariul dîlii: „Nașterea ta Christose Dumneșeu nostru, răsărit a lumii lumina cunoștinții, arătându-le, că ei sunt făptura cea mai aleasă a lui Dumneșeu, făcuți spre bine, în această lume, și fericire în cealaltă lume; și apoi pentru a-i mântui de păcat, împécându-i cu Dumneșeu prin întemeierea sfintei religiuni, pe fundamentul cel vecinic al dragostei evanghelice, și așa a-i ridica din amara decădere, din starea de robi, éráși la starea fericirii celei dintâi: la starea de fii și moșteni ai lui Dumneșeu, precum ne spune și S. Apostol: „de acum nu mai sunteți robi, ci fii, ear' de sunteți fii și moștenitori sunteți ai lui Dumneșeu prin Isus Christos.“

În aceste neprețuite daruri dumneșeești, ce le aduse lumii venirea Domnului din ceriu pre pământ, ce cuprinde iubiților și marea însemnatate a nașterii Domnului. De aceea și ziua ce a produs evenimentul cel mare și minunat al nașterii, a fost, este și va fi pururea și mare de bucurie, la întreg neamul creștinesc de pre fața pământului.

Pentru aceea s'au și bucurat, de nașterea Domnului, de o potrivă, ómenii pre pământ și ingerii în ceriu cântând: „Mărire ntru cei de sus lui Dumneșeu și pre pământ pace și între ómeni bunăvoință“, de aceea a dis și ingerul cătră păstorii Viefleemului: „Eată vestesc vouă bucurie mare, că s'a născut vouă astăzi mântuitoriu Christos Domnul“; de aceea s'a arătat steaua cea neobișnuită, care a condus pre filosofi la închinare Domnului; de aceea au alergat și filosofi dela răsărit, cu daruri, la închinăciune Domnului; de aceea ne-am intrunit și noi astăzi, în număr așa de mare în casa Domnului, ca să ne închinăm și să ne bucurăm și noi Dom-

nului, alături cu ceilalți creștini de pre fața pământului, serbând și noi amintirea acelu mare eveniment al nașterii Domnului, și prēmārind pre Dumneđeu în laude și cāntări duhovnicesti.

Durere și őrāși durere, cā bucuria nōstrā, de astādātā este tare conturbatā, între multe alte cercări și necazuri, și prin lipsa cea mare, greu simțitā, provenitā în unele părți, din nerodirea, őr în altele, din rodirea cea slabā a cāmpurilor.

Durere mare acēsta, mai ales pentru cei mai lipsiți. apoi pentru vėduve și orfani, pre cari toți ńmenii cei binecuvēntați de Dumneđeu, cu stare mai bunā, datori sūnt a-i ajuta, dupā putințā, ca sē nu simtā așa tare tristele urmări ale lipsei.

Deși nerodirea cāmpurilor iubiților, este o cercare dela Dumneđeu, pentru pēcatele ńmenilor, pentru slābirea simțului religios și a credinței lor cātrā Dumneđeu; pentru slābirea cercetării bisericeii mai regulat; pentru neținerea învēțăturilor dumneđeesti, și alte asemenea pēcate: totuș ea nu atinge în asemenea mēsurā și deopotrivā greu, pe toți ńmenii, și anume, nu atinge așa greu, pre cei ce țin la Dumneđeu și la învēțăturile dumneđeesti; cāci și Dumneđeu și învēțăturile lui cele sfinte, îi luminēzā și îi povățuesc, cum sē-și întocmēscā mai bine trebile, așa, ca din cāștigul lor, din ńile bune, sē păstreze o bunā parte și pentru ńile grele.

Din contrā, însă, nerodirea pământului, atinge cu mult mai greu, pre cei ce uitā de Dumneđeu și de învēțăturile lui cele sfinte, cari neavēnd lumina și povāța acelor învēțături sfinte, în neștiința și orbia lor, nu-și știu întocmi astfeliu trebile, încāt din cāștigul lor din ńile bune, sē păstreze o parte pentru ńile grele. De aceea unii ca acestia simțesc cea mai mare lipsā, nu numai în anul acesta neroditoriu; ci aprópe în tótā viața lor, pentru-cā în neștiința și orbia lor, sē mai înglodēzā și în datorii, din carea abia vor mai putea scāpa în viēță.

De unde urmēzā cā cei ce voiesc a nu duce lipsā ori măcar a nu o simți așa tare; cei ce voiesc a se poté ajuta între tóte împrejurările grele, fără a cādea la mila altora, aceia sē ținā cu tārīe la credința în Dumneđeu și la sfintele învēțături dumneđeesti; apoi sē-și lumineze mintea cu lumina cunoștinții, și cu învēțăturile de lipsā, pentru a ști sē-și întocmēscā bine și înțelepțește trebile lor.

Vē veți aduce aminte iubiților, cum v'am mai sfātuit la tóte ocasiunile, sē îmbrāțișați și voi, precum fac și alte națiuni, — mai cu deadinsul lumina cunoștinții și învēțăturile de lipsā, cari v'ar fi luminat și povățuit, la tóte cele bune și folositoare, și v'ar fi învēțat cum sē vē feriti de ori-ce pēcate, cari aduc certarea lui Dumneđeu asupra-ne; vē veți aduce aminte, cum v'am sfātuit, ca cāștigul vostru din ńile bune, sē nu-l risipiți pe lucruri netrebnice, și mai ales nu, pe luxul cel pāgubitoriu și pe beutura cea ruinătoare: sā nu dați altora sudórea vóstrā, ear voi sē duceți lipsā.

Ce bine era dacā ascultați aceste sfaturi pārintești; priviți și vedeți cum cei ce au ascultat asemenea sfaturi pārintești, nu simțesc așa tare lipsa, precum o simțesc cei ce n'au ascultat. Priviți și vedeți cu mare durere, — cum celor ce n'au ascultat, li sē vēnd la dobā casele și moșióarele dela pārinți, pentru împrumuturi și datorii făcute și cheltuite cu ușorințā.

Din aceste putem învēța iubiților, cā deși printre ani buni obvin și ani rói, precum sē întēmplā acēsta și în naturā, cā dupā timp bun urmēzā și timp rēu; dar dacā vom fi cu credințā în Dumneđeu, și dacā ne vom lumina cu lumina cunoștinții, atāt acea luminā, cāt și prea bunul Dumneđeu ne va povățui nu numai la mântuirea sufletului; dar și cum sē ne asigurām, în anii cei buni, și contra celor rói, și ne va ajuta și în celelalte necazuri a-le nóstre.

Tot din acestea putem învēța, cā atāt mântuirea sufletului, cāt și ușorarea sórtei nóstre în tóte împrejurările vieții, dupā Dumneđeu, sunt puse și în mână nōstrā, cāci și dela conlucrarea și vrednicia nōstrā, depinde, mare parte, și sórtea și viitoriul nostru, adecā: precum ne vom lumina și ne vom cultiva, precum vom lucra, și ne vom strădui așa va fi și sórtea și viitoriul nostru.

Știind acēsta sē nu decādem nici cum cu inima nici în fața grelelor cercări, ce ne apasā; ci sē ne bucurām cu toții, bogati și sėraci de nașterea Domnului, știind cā Domnul a venit în lume pentru binele și fericirea tuturor; sē ne bucurām și noi Domnului aducēndu-ne aminte, cā și preste fericirii nostri pārinți, au trecut multe și feliurite asemenea cercări grele, pre cari acei fericiți pārinți le-au suportat bārbātește, cu ajutoriul lui Dumneđeu; sē ne punem și noi speranța în prea bunul Dumneđeu, rugāndu-l nu numai sē ne ajute la suportarea tuturor necazurilor ce ne împresórā; dar pe viitoriu sē ne și ferēscā de asemenea rele. Pe lângā acēsta însă sē conlucrām și noi, cu tótā bārbāția la îmbunirea sórtei nóstre.

Și fiind-cā, ca la tóte lucrurile bune, așa și la acēsta, sē cer lucrări înțelepte și bine socotite insuflete de Dumneđeu și de minte și cunoștințā luminatā: așa sē avem pururea în vedere, cā numai credința în Dumneđeu și mintea și cunoștința luminatā, ne pot povățui la lucrări bune și folositoare și prin acestea și la ajungerea scopului ce urmārim.

Avēnd acestea în vedere, sē ne silim din tóte puterile, a ne lumina mintea și cunoștința, cu lumina adusā în lume de Domnul, precum fac acestea tóte celelalte popóre și națiuni conlocuitoře! Dar apoi sē nu uitām nici cānd, cā adevērata luminare a minții și a cunoștinții, precum și conducerea cea înțelēptā o putem ajunge, cei mai în vērstā, prin biserica înt-meiatā de Domnul nostru Isus Christos, őr tinerimea în șcōla confesionalā, care e flica bisericeii, prin aceea bisericā care a fost pururea și conducătoare fericitilor nostri pārinți, și mântuitoře lor în

tote cercările grele ce au venit asupra-le, în decursul veacurilor;  r av nd acestea în vedere s   inem din toate puterile la biserica Domnului, care este  i a strămoșilor noștri, și la ficia ei, școla confesională.

Amintesc acestea iubiților, c ci  i în  ilele nóstre, ca  i în  ilele părinților noștri, să ivese mulți proroci mincinoși, cari c rcă a amăgi pre mulți dintre ai noștri, spre a-i înstreina dela biserica mamă, ca  i cum ar înstreina pre unii fii dela sinul familiei, pentru a slăbi  i biserica străbună, precum ar slăbi familia  r pre cei  nstreinați a-i folosi spre scopurile lor p căt se.

Voi însă iubiților, nu vă l sareți amăgiți de asemenea ispite viclene, să nu alunecați a crede vorbele lor,  i aș  sub nici un feliu de împrejurări să nu vă clătinați în religiunea str moșescă, ci să țineți cu totă tăria la aceea, pentru ca aș  cu ajutorul aceleia,  i prin aceea cu ajutorul Domnului  i M ntuitorului nostru Isus Christos,  ntemeietorul religiunii nóstre strămoșești, să puteți suporta cu b rb tie ori-ce cercări ar veni asupra-v , s  înaintați tot mai mult în cele bune  i foloșitoare,  i să vă apropiați tot mai tare de ajungerea darurilor dumnezeuști,  i ca aceste s. sărbători, precum  i cele apropiet re a-le anului nou  i a-le botezului Domnului, să le petreceți în pace, sănătate  i mulțămire, acum  i la mai mulți ani fericiți. Amin.

Pre l ngă cari împărtășindu-v   i binecuv ntarea n stră arhierescă, am rămas

Arad, la sărbătorile Nașterii Domnului din 1897,

Al vostru tuturor

de tot binele voitoriu :

Ioan Mețianu, m. p.

Episcopul Aradului.

In situațitnea actuală a bisericii.

Prin  noirile veacului, în carele trăim, s'au înmulțit în mare măsură trebuințele  menilor,  r prin ideile dușmane  nv țaturilor evangheliei,  menimea a început a-se înstreina de vieța ideală creștinescă, care înaltă,  i ridică pre om din marea vieții  i viforul ispitelor,  i carea îl-face, ca trăind pre acest pământ s  s mț  plăceri  i bucurii ideale, proprie numai Ceriului.

Pretensiunile  i trebuințele înmulțite ale veacului conduc pre om la materialism,  r curentele contrare creștinismului desp iă pre om de libertate,  i-l fac, să cadă pre nes mțite în sclăvia.

At t materialismul, c t  i sclăvia, la carea apasă,  t împing pop r le pre nes mțite ideile dușmane creștinismului, s nt streine de modul de g ndire  i de vieța al poporului românesc. Ca dovadă,

ca poporul românesc nu  clină spre materialism, ne servește între altele  i faptul continuității elementului român pre teritoriul, carele îl-locuiesce, — dela colonizare  i până astădi. Dacă poporul românesc ar fi avut  clinare spre materialism, — atunci la retragerea legiunilor făcută prin  mp ratul Aurelian la anul 274, —  i-ar fi luat ceea ce-avea cu sine,  i ar fi trecut Dunărea,  i  i-ar fi căutat adăpost în fața năvălirii pop r lor barbare.  n loc de ac sta însă elementul român a rămas aici,  i a preferit, s  suporta perioada invasiunilor barbare, împlinindu-ș   i în acele timpuri de grea restricte misiunea sa civilizatoric -istorică pre acest pământ. Aș  între altele vedem, că elementul român  creștinează pre Goți,  mprumut  Hunilor limba română, în carea se pot înțelege cu celelalte pop r  ale Europii, ocrotesc în sinul său pre sclavi,  r mai t rziu în r sb țiile cu Turcii s ngeră pre c mpul de b t iă întru apărarea sfinței cruci  i a civilizațiunii   creștine.

Tot astfel îl-vedem pre poporul nostru  i în ceea-ce privesce multele momeli  i curse, ce i-s'au pus în decursul veacurilor pentru a-ș  părăsi legea str moșescă. Fața de toate aceste momeli  i curse românul își-susține libertatea  i independența în ale sufletului, în ale religiunii. Rom nul suportă iobăgia seculară, dar legea nu  i-o d  în schimb pentru nimic;  i celor ce se  nc rcă a-l abate dela legea str moșescă le răspunde cu o rezoluțiune, pre carea o găsim numai la m rtirii creștinătății din veacurile dintai: „puteți să-mi luați țundra  i cămașă de pre mine, vă dau  i corpul meu, dar preste sufletul meu poruncesc numai Dumneș u.”

Sunt de mare preț  i de o netăgăduită valóre constatările, ce ni-le face istoria at t în ceea-ce privesc  clinarea poporului nostru pentru o vieța ideală creștinescă, c t  i în ceea ce privesc lupta  i rezoluțiunea, cu carea acest popor  i-a apărat între toate împrejurările libertatea  i independența în ale religiunii  i bisericii.

C nd constatăm ac sta, ar fi de sigur o greșelă, dacă nu am adaoge  mediat, că schimbările  i  noirile veacului au înmulțit în mare măsură pretensiunile poporului  i în ceea ce privesc chana spirituală, ce o așc ptă poporul dela biserica sa.  n trecut poporul nostru se călăuza în toate afacerile vieții sale de datinele  i tradițiunile religioase  i naționale rămase din b tr ni,  i chana spirituală  i-o afla întru prisosință în credința lui neclătită în așo-

đămintele sfintei sale biserici. Așa ni-se pare noul, că astăzi sub impresiunea păgânătății veacului și sub impresiunea copleșirii grijilor și necazurilor vieții, poporul nostru pre alocuria a scăpătat din frumósele sale datine, și cu putința este, ca între grelele împrejurări, în care trăim, să fi slăbit și din credința în sfintele așezăminte ale bisericii noastre, cu atât mai vartos, cu cât đilnic este spus la diferite ispite.

Faptul acesta impune preoțimii și administrației noastre fără indoielă grele și însemnate sarcini. Biserica trebuie să țină cont neapărat de tot ceea ce se petrece în popor. ca astfel să pótă îndrepta pornirile greșite, și să pótă da poporului o nimerită direcțiune în dezvoltare; ér pentru ca cu bun succes să putem implini această datorință, de lipsă este să dăm terenului pastoral cea mai mare îngrijire, și anume îngrijirea, ce o reclamă dela noi doctrina evangheliei și dezvoltarea istorică a bisericii.

Este frumos și înălțătoriu de suflet și de inimă acest teren. Se începe cu priveghierea și studiul ce-l face preotul đilnic asupra vieții și activității poporului, se susține, și se alimentează cu îngrijirea preotului de a reprezenta cu demnitate în sênul poporului doctrina și sfintele așezăminte ale bisericii, și dela silința, ce și-o impune preotul întru a da poporului hrana spirituală trebuinciosă spre a pótă să-se ferescă de rele și a pótă face binele; și se termină de regulă cu succes. Acest succes depinde deci în prima liniă dela individualitatea preotului și dela modul și tactul, cum scie dênșul să îmbineze trebuințele poporului cu doctrina evangheliei, ca poporul să-și pótă însuși din acesta învățăturile divine, prin cari să pótă preintêmpina cu succes necazurile, ce-l întâmpină đilnic în viață, și se pótă să-și urmeze cu succes calea sa spre dezvoltare.

Ca să fiă nimerite și succese îngrijirile spirituale, ce trebuie să-le dăm credincioșilor pre terenul pastoral, este neapărat de lipsă, ca să corêspundă pre deplin trebuințelor spirituale ale credincioșilor. Credincioșii pot să fiă adesea influințați de idei și curente greșite. Față de acestea preoțimea îi va face datorința, dacă prin cuvânt și prin faptă va dovedi poporului contrariul, și anume, că urmând și lăsându-se stăpânit de ideile și curente greșite ale timpului în loc de bună starea, ce o doresce, ajunge la necazuri, și chiar la ruină.

Astăzi, de exemplu, stăpânesc lumea și timpul nostru două curente de o potrivă greșite, și anume:

a) materialismul, și b) credința, că o schimbare a stărilor de astăzi în spre mai bine s'ar pótă realiza în lume prin voința omului, prin legi și instituțiuni omenesci.

Materialismul lumii de astăzi vede totă fericirea omenescă în bunuri materiale, în un traiu ușor și în comoditate; și bunurile materiale le privește nu de ceea ce sunt: de mijloc pentru a-ne înlesni viața, ci de scop al vieții. Materialismul, în forma, în carea el se propagă, este nenatural și cu totul contrariu ființii și naturii omenesci. De aceea și este el cauza și izvorul multelor necazuri, de cari suferă astăzi lumea.

Tot atât de nenaturală și de greșită este și acceptarea lumii de astăzi de a-se realiza o schimbare în spre mai bine a stărilor de astăzi prin voința omului, prin legi și instituțiuni purcese dela om, deore-ce ori-ce vom gândi, și ori-ce vom face noi ómenii, sórtea și viitorul nostru nu depinde numai dela noi, ci în prima linie depinde dela voința lui Dumnezeu, și dela modul, în carele omul se deprinde a-și supune voința sa voinței lui Dumnezeu.

Este deci natural, că față de aceste două curente greșite, și față de altele biserica are datorința ca să lumineze pre credincioși, că ele în forma în carea se propagă prin lumea de astăzi, conduc pre ómeni la ruină, — precând în forma, în carea le privește, și tractează evanghelia, — ele conduc pre om la bunăstare și fericire. Evanghelia ne îndemná la lucru și la câștig și mai pre sus de acesta la buna întrebuintare a câștigului realizat prin lucru, ér cu privire la raportul dintre om și om, la așa numita cestiune socială, ne învață, ca să-ne privim unul pe altul de frați, și în tot ceea ce facem unul altuia să fim conduși de frățescă iubire. Tot această iubire, cere evanghelia Domnului, să fie în genere motival și îndemnul în toate cestiunile, cari privesc viața publică.

Stând astăzi în fața multor porniri greșite, este deci neapărat de lipsă, ca față de toate acestea biserica să-și facă datorința în deplină consciință ér pentru ca această lucrare a noastră se fiă succésă, precum dorim, și precum o pretinde această interesele și viitorul bisericii și poporului nostru de lipsă este să avem în vedere, că succesele pre terenul pastoral depind în prima liniă și mai cu sémă dela individualitatea preotului.

În punctul acesta amintim, că a fost un timp,

când întregă pastorală s'a privit de o știință, carea ne arată normele și principiile, prin cari se pot conduce spiritualmente poporul. Preste stadiul acesta astăzi știința a trecut, și astăzi pastorală în conformitate cu doctrina părinților bisericii orientale din veacurile cele dintâi se privește de viață și isvor de viață creștină. Pastorală deci nu este numai un studiu, din carele se-ne însușim principiile și metoda de a manua guvernul spiritual și disciplina credincioșilor, și este mai mult, este știința, carea pretinde, ca se-ne formăm, să-ne educăm noi înși-ne pe noi în spiritul evangheliei și în spiritul bisericii noastre, astfel, ca între ori ce împrejurări se pot corespunde grelei noastre misiuni, și ori-ce cestiune se-ne afle deplin pregătiți.

Seriositatea și greutatea timpului în carele trăim, pretinde în mod imperativ de la noi toți, preoți și învățători, precum și de la toți, cari avem ingerință în administrațiunea afacerilor, cari privesc biserica și școala noastră, ca în toate agendele, ce le savorșim, să fim inspirați numai de spiritul evangheliei și bisericii Domnului, ca astfel să putem paralisa și preintâmpina ideile și curentele greșite, cari se răspândesc în popor.

Despre sărbătore „Nascerii Domnului“.

Sărbătore Nascerii Domnului s'a instituit întru amintirea nasterii după corp a Mântuitorului nostru Isus Christos. Ca sărbătore specială o găsim pe lângă celelalte sărbători mari, ca Pascile, Rosaliile abia mai târziu; însă nu ca și cum ea nu ar fi existat din vechime ci era împreună cu sărbătore Arătării Domnului, sărbându-se ambele deodată și anume în 6 Ianuarie.

În această zi s'arba atât biserica orientală, cât și cea occidentală sărbătore numită epiphania sau theophania întru amintirea arătării Domnului pe pământ cu care se împreună și amintirea Nascerii Domnului, a botezului și a închinării magilor. Deși nu putem ascrie cu siguranță acestei sărbători origine apostolică, fapt e, că în veacul al III-lea exista deja. Astfel ne istorisește Nicefor Callistus († după 1340) pe baza mărturiilor martirologice vechi, că pe timpul persecuțiunii dioclețiane (284—312) adunându-se creștinii din Nicomidia la sărbătore Nascerii Domnului în biserică, un tiran după ce a încuiat ușile, punând foc împrejurul bisericii, mulțime mare de creștini și-au aflat aici mormântul. Mai evident rezultă încă originea veche a acestei sărbători din cuvântările s-ților Chrisostom, Vasile cel mare și Grigorie din Nazianz, după cari pe acel timp sărbătore această era pretutindenea cunoscută. Așa dice d. e.

Chrisostom († 407) că această sărbătore e veche și cunoscută de la Tracia până la Spania.

Ca sărbătore specială în 25 Decembrie despărțită deci de cea din 6 Ianuarie, obține ea mai întâi în biserica apuseană pe la începutul veacului al IV-lea. De aici a trecut ea și în biserica din Egipt, Antiochia și întregă Siria. La stăruința lui Grigorie Nazianzul și a lui Ioan Chrisostom a devenit usul bisericii apusene, de a s'arba Nascerea Domnului în 25 Decembrie, deosebit de epiphanie și în biserica orientală tot mai general, er astăzi e primită această zi, ca și legală pentru întreaga biserică orientală. Numai armenii au rămas pe lângă usul bisericii vechi sărbându și astăzi atât Nașcerea cât și Botezul Domnului în 6 Ianuarie.

Acastă sărbătore se s'arba de creștinii cei vechi cu mare pietate și bucurie. Sântii părinți ved în ea izvorul tuturor celorlalte sărbători. Așa dice Chrisostom, că fără nașterea lui Christos nu ar fi nici epiphanie, nici Pasci, nici Rosalii etc. E însemnată și din motivul, că în ea s'arată mai vortos iubirea lui Dumnezeu față de omenime, înjosându-se pe sine, chipul omului luând. Pentru ca nimeni să nu fie împedat a lua parte la servițiul dumnezeiesc în această zi, li se dădea sclavilor libertate, după cum prescriu Constituțiunile apostolice și se dispensau de lucrul lor zilnic. Ziua această se petrecea fără ajunare și fără plecarea genunchilor, simbolizând și prin această bucuria cea mare a zilei.

Ca creștinii să se prepare în mod cuvințios pentru sărbătore Nașcerii Domnului, a instituit biserica înainte de sărbătore, mai multe zile de ajunare, cari închipuesc timpul Testamentului vechi și cari însemnă, că precum profeții prin post și rugăciune se pregăteau pentru Mesia și se rugau pentru trimiterea lui, promis fiind de Dumnezeu încă lui Adam, astfel și creștinii prin înfrânări și rugăciuni se pregăteau pentru sosirea lui Christos. Numărul acestor zile era în diferite biserici diferit. Spre a aduce uniformitate în întregă biserica ortodoxă, patriarhul Constantinopolului, Luca Chrisoverghi a ținut la anul 1166 un sinod, în care s'a hotărât ajunul de 40 de zile, adică de la 15 Noemvrie până la 25 Decembrie obligator pentru toți creștinii.

* * *

Ce se atinge de anul nasterii Mântuitorului Isus Christos, părerile scriitorilor bisericesei difer mult în punctul acesta, mai toate consună însă, că anul 754 de la zidirea Romei, primit ca anul nasterii lui Isus Christos și deci ca întâiul an al erei creștine e smintit. Scriitorii mai noi, cari au primesc anul 754 a. u. c. ca anul nasterii lui Isus Christos se provocă la următoarele:

I. Christos s'a născut înainte de mórtea lui Irod cel mare; acesta însă a murit în luna Nisan (Martie—Aprilie) 750 a. u. c. Ear înainte de mórtea lui Irod era Isus deja în Egipt și evenimentele de la nașcerea lui Isus până la uciderea pruncilor din Bethlehem și mórtea lu-

Irod s'a întimplat în mai mult timp. Din cauza acesta se pune anul nașterii lui Isus între anii 747—750.

II. Luca în cap 3 ne istorisește, că Isus Christos a pășit în public deodată sau ceva mai târziu decât Ioan Botezătorul fiind Isus cam de 30 de ani, era Ioan Botezătorul a pășit cu botezul în al 15 an de domnie a împăratului Tiberiu. Tiberiu a domnit ca coregent cu August și singur. Ca coregent a domnit dela anul 764 sau 765 a. u. c. ér singur domnitor dela anul 767 a. u. c. Dacă numără Luca al 15 an de domnie a lui Tiberiu, decând a domnit el împreună cu August și dacă se ia, că Isus a fost atunci de 30 de ani, atunci anul nașterii ar fi între anii 748—750 a. u. c.; dacă însă se ia al 15 an numai decând a domnit Tiberiu singur, atunci pică anul nașterii pe anul 754. Părerea a două din care rezultă anul nașterii 754 nu se poate însă primi pentru cele amintite în punctul prim.

III. Kepler calculând ce fel de stea miraculoasă a putut fi care staau s'a arătat la nașterea lui Isus Christos dice că în 747 a. u. c. s'a arătat o conjuncțiune din steaua Iupiter și Saturn. Așadar, dacă sub aceea stea miraculoasă, despre care vorbește evangelistul Matei s'ar înțelege stéua de care vorbește Kepler, atunci anul nașterii ar fi 747 a. u. c.

IV. Ar mai fi un dat în sânta scriptură din care s'ar părea că se poate deduce anul nașterii lui Isus Christos. Anume se istorisește la Luca c. 2. că Isus s'a născut pe timpul conscripțiunii poruncite de împăratul August, fiind guvernatorul Siriei Quirinus. Inșé Quirinus a fost de două ori guvernator, tot asemenea s'au ținut două conscripțiuni sub el. Despre conscripțiunea primă însă nici nu se știe pozitiv anul. Părerile istoricilor, cari din acest dat voese se deducă anul nașterii lui Christos difer așa de mult, încât nu se pote ajunge la un rezultat pozitiv.

V. După Tertulian a murit Christos în anul consulatului lui Caius Rubellius și Caius Fufius, așadar în anul 782 a. u. c. Și de órece activitatea lui Isus în public a durat 3—4 ani, așa ar fi anul nașterii lui cam 747 a. u. c.

Luând toate acestea în considerare, rezultă ca pozitiv că, anul nașterii lui Isus Christos nu poate fi 754 a. u. c. după cum îl ia Dionisie Exiguu și cu care se începe era noastră creștină, ci unul dintre anii 747—750, mai probabil anul 747.

Ca ziua nașterii s'a primit de cei mai mulți scriitori ziua de 25 Decembrie, de și Junii au luat 19 Mai, alți 20 Aprilie. Astăzi e primită ziua de 25 Decembrie în care se și lerbézá nascerea Mântuitorului Isus Christos.

La nașterea Domnului.

Pecatul și virtutea, pe un timp întunecos,
Erau în luptă mare, nainte de Christos . . .
Atunci, când omul n'avea, concept de Dumnezeu
Ș inu știa se alégă, binele din réu.

Dară întunetea, adénc subminată, —
Sé prefăcu în urmă, în și luminată . . .
Astăzi, când păstorii și maghii în răsărit,
Véqură, cumcă pe cer, o stéuă li-a răsărit,

O stéuă ce-'i conduse, spre închinăciune,
Celui născut astăzi . . . fără întinăciune;
Celui ce aduse, în lume mântuire,
Și între ómeni pace și bunăvoire!

Isvor de bucurie, e ieslea pentru om
De unde odrăslise, du m n e đ e e s c u l p o m . . .
O mare comóră, conține dar în sine,
Pentru cel ce pleacă, la ea se se închine!

Sé mergem dar creștini! ađi și noi, mic cu mare,
La ieslea din Vifleem, spre întimpinare,
Și se ducem darul, prompt în biruință . . .
De întărîrea noastră, în drépta credință!

Căci ah! când lumea învață, în antagonism,
Față de tot ce este, ađi sfânt, în creștinism,
Nici n'am poté duce, vre-un mai potrivit dar
La preasfânta iesle, pre scumpul nostru altar!
Chitighaz, Decembrie, 1897.

Iosif-Ionn Ardelean.

D I V E R S E.

* *Pictura unei biserici.* Inregistrăm cu bucurie, că comuna bisericească gr. or. română Nădlac în anul acesta a reparat și înfrumșețat sânta biserică de acolo, depingând în mod artistic întreg interiorul biserici dimpreună cu templu cu icóne sfinte din istoria revelațiunii divine și din dezvoltarea istorică a bisericii, și pavând padimentul cu ceramită. Precum ni-se spune, pictura sevirșită în stilul bisericii orientale, este binei succésă, și demnă de a împodobi casa lui Dumnezeu.

Felicităm pre frații nostri din Nădlac pentru jertfa adusă și de astă dată sémțului de pietate creștină.

* *Exhumare.* În ziua de 15/27 Decembrie a. c. precum cetim în „Dreptatea“, s'a petrecut în comuna Foeni o privesce duiósă, ce a impresionat adénc inimile credincioșilor. În acéstă și s'au exhumat și strémutat din cripta vechiă sicriele a 12 membrii decedați din ilustra familiă Mocsonyi, odinióră falnici stejari și apératori ai bisericii și poporului românesc, și s'au strémutat în suteranul cel nou zidit cu multă artă în aceea comună de ilustra familie Mocsonyi. Exhumarea și strémutarea s'au întemplat sub conducerea rituală a părintelui protopresviter tractual Ioan Pinciu, însoțind sicriele până la locul cel nou de odichná corul plugarilor, tinerimea școlară și mai toți locuitorii comunei Foeni, — esprimându-și și în acéstă formă tributul dn recunoștință și mulțămítă cătră fericții decedați. Sicriele strémutate: al seniorului familiei Ioan Mocsonyi, al lui Petru, ale fraților Andreiu, Antoniu, George și Lucian, ale în veci neuitatei

matrone române Ecaterina, al soțului ei Michail, și ale sororilor Elena și Ana.

Înregistrând acestea, rugăm pre Dumnezeu, ca suflitele lor să-le așeze în locașurile dreptilor. În veci amintirea lor!

* **O bună achișiune** s'a făcut zilele trecute în favorul bisericii gr. or. din Lugos. Comitetul parochial compus din valoroși bărbați ca Dr. George Popoviciu, Coriolan Brediceanu, Mihai Bejan, etc. precum cetim în „Fóia diecesană“ au cumpărat pe sama s-tei bisericii de acolo hotelul așa numit „la poștă“, cu prețul de 60000 fl. Hotelul este spațios cu o curte și grădină largă. și provelut cu alte clădiri de închiriat, și ca apartinență are și 25 lanțe de pământ.

* **Nenorocire.** Cu ocașiunea unei adunări populare ținute în Londra la casa orașului a cădut jos maltru de pe tavan și a omorit 100 de ómeni.

* **Din statistica** făcută de inspectorul școlilor populare din orașul Arad pentru anul 1896/7 se constată, că în cele 33 de școle populare din Arad, au cercetat prelegerile 6566 de elevi, din suma de 9907 obligațiala școlă, de unde urmază, că în orașul Arad n'au cercetat școlă 2341 de elevi. După naționalitate au cercetat școlile din Arad, între cari sunt 13 comunale, 1 de stat, 24 confesionale, 2 școle private și 2 școle de model — maghiari 4917, români 903, nemți 444 și sërbi 213.

* **Esplosiune la clinica din Budapesta.** În sêra de 31 Decemvre n. o esplosiune teribilă s'a întemplat la clinica din Budapesta. Într'o odaie suterană a rămas țava gazului deschisă. Servitoriul, mirosind gazul a căutat pretutindenea, tóte țevile însă le-a aflat închise; la urmă merse în pivniță, aprinse un chibrit și — esplosiunea a fost gata. În momentul acesta o detunătură puternică a sguduit întreg edificiul clinicei și tot-odată două odăi din pivniță s'au prefăcut într'un infern plin de flacări. Tóte ferestrele institutului s'au spart. Boltitura pivniței a fost sguduită. Bolnavii, cari se aflau în odăile de-asupra toți au sărit din paturile lor. Un servitor și un fochist au fost pârjoliți și greu răniți. Tóte obiectele din pivniță unde era și laboratorul clinicei, au ars, precum și toți iepurii de mare ce se aflau acolo. Sosind pompierii în grabă focul a putut fi în curând localizat.

* **Anunț literar.** Incepând din Ianuarie al anului 1898 suntem decisi a eda o fóia enciclopedică literară bogat ilustrată sub nume de „Revista ilustrată“, care va apăre în broșuri lunare de cât 2¹/₂ cóle octav mare, hârtia fină, ilustrațiuni originale și bine esecutate, cu un conținut instructiv și distructiv

Ca această revistă să pótă străbate în cercuri cât mai largi și mai depărtate, ne-am decis ca broșura primă pe Ianuarie s'o scótem în fórté multe esemplare, ca să o putem trimite de probă tuturor celor ce ar voi să o vadă. Cine dorește a se abóna, va binevoi a se adresa la subscrisul editor.

Prețul revistei va fi 6 fl. la an pentru Austro-Ungharia, pentru România și străinătate 15 franci, care preț se va trimite minimum pe o jumătate de an înainte la

adresa administrațiunei fóiei în Șoimuș p. u. Nagy Sajó (Transilvania) Onorabili domni literați, cari reflectéză a munci împreună cu noi la Revista noastră, binevoescă a se insinua și pregăti cu material, ér noi promitem, că după putință, ostenéla le vom remunera-o. Scrierile însoțite de ilustrațiunile relative originale și scóse din vieța poporului român, vor avé tot-déuna întâetate și se vor remunera cuviincios.

Sperând, că ne vom bucura de sprijinul moral și material al onoratului public român de pretutindenea, rămânem cu tótă stima. Șoimuș, în Decemvre 1897. Ioan Pop Reteganui, redactor. Ioan Baciu, editor.

* **Ursoica și puii.** O corabie care se ducea la Polul nordic, în vécul trecut, fu prinsă de ghețări și echipagiul neavând ce face, vina. Într'o di se apropie de corabie o ursóică cu doi pui. Marinarii îi atraseră, aruncând pe gheață bucăți de carne de morsă. Ursóica le lua, le împărțea și le punea dinaintea puilor oprindu-și pentru ea părțile cele mai mici. Când se pue ghiara pe cea din urmă bucațică, marinarii traseră cu pușca și puii cădura răniți de mórte. Ursóica fu numai rănită. — Era o privelisce care te făcea să verși lacrămi, dice un martor al acestei scene; biata ursóică cu tóte că era rănită, lua bucata cea din urmă de carne, o sfășie și le-o puse dinainte dór de vor mânca. Puii muriseră. Când îi vedu că nu mănâncă, pușe întâi laba pe unul, apoi pe celalalt urlând jalnic. Înțelegând că nu-i putea scula plecă, ér după ce făcu câți-va pași, se întórse spre ei și începú a-i chema dând țipete triste și vedând că nici așa nu izbutea să-i hotărască să se ia după ea, se întórse spre ei, îi mirosi și începú să le lângă rănile. Mai încercă încă odată să-i ia cu dênșă, depărtându-se și chemându-i și vedând că e tot de géba se întórse încă odată și îi începú să-i mângâie cu labele țipând de durere. În sfârșit vedând că se răcesc și că nu dau semne de viață ridică capul spre corabie, urlând ca și cum ar fi blăstămat pe omoritori, cari traseră o salvă de puscii. Biata mama cădú între puii ei și muri lingându-le rănile.

* **Aniversarea nașterii Maj. S. Reginei Carmen-Sylva.** În 29 Dec. a implinit Regina României 53 ani, un moment fusemnat și înălțător în viața tinerului Regat. Capitala a fost splendid pavoazată, în Mitropolie s'a oficiat un Te-Deum, la care au asistat toți ministrii, ear la palat registrele de înscriere au fost acoperite de un mare număr de semnături, cari denotă îndestul iubirea și simpatia, de care se bucură Regina poetă în mijlocul poporului ei iubit. Cea mai înălțătoare sêrbare a zilei natale a avut loc la Teatrul Național, unde s'au reprezentat în presêra acestei zile două drame scrise de Regina Carmen-Sylva: „Mărióra“ și „În ziua scaderței“, în presența sêrbătoritului óspe regal. După terminarea reprezentațiunei s'a recitat de d-na Romanescu și dl. C. Notara, cari purtau costumul național, un dialog festiv ocasional, compus de cunoscutul poet H. G. Lecca. După terminarea recitării, artiști lirici ai trupei de operă au esecutat imnul „Trăescă Regele“ acompaniați de orchestră. Asistenții numéroi presenți au aseultat în pi-

ciore imnul, care în urma aplauselor însuflețite a trebuit repetat. Reginei, care a ascultat de asemenea în picioare imnul regal, s'au adus cele mai sincere și înălțătoare o-magii din partea publicului prezent.

* **O nenorocire pe Dunăre.** În sera de 12 Decembrie v. o mare nenorocire s'a întâmplat pe Dunăre lângă Brăila. Mai mulți oameni au voit să trecă Dunărea pe o șalupă, spre a se duce în Dobrogea. Un sloiu enorm de ghiță lovește atunci șalupa, când era aproape de mijlocul Dunărei și o restornă. Nenorociții oameni încep să țipe strigând ajutor. Într-o clipă, se adună o lume imensă pe cheiul Dunărei. Conducătorul unui remoher, care tocmai sosise la pluton, fu invitat de mulțime în ajutorul sêrmanilor nau fragiați. Conducătorul remoher anului a refuzat însă, pretextând, că oamenii de serviciu sunt foarte oboșiți! În vremea aceasta nu se mai auzea nici un strigăt nici un țipet. Nenorociții au fost băgați de sloiuri sub ghiță și s'au inecat. Cadavrele a doi dintre ei au fost găsite abia după două zile, ale celorlalți nu s'au găsit încă.

* **Toaleta Carmen Sylvei.** Diarul New-York Herald, într'un supliment de mode scrie următoarele: Dintre toate reginele din Europa, Carmen Sylva, regina-poetă a României se îmbracă mai simplu și fără multe rafinierii de lux. Natura ei poetică nu se poate împăca cu schimbătorea modă.

Avis damelor române.

* **Instrument musical.** Pentru expoziția din 1900 din Paris un mare fabricant de pianuri a construit un instrument, despre care se țice că va fi o adevărată minune musicală a veacului, în ceea-ce privește sonoritatea. Sunetele lui se vor auzi la zece kilometri depărtare tot așa de bine ca și cum ai asculta o orchestră la o distanță de doi metri. Numele instrumentului e orchestriion.

* **Viața lungă.** În Arva-Malatin a răposat zilele aceste un țeran în etate de 114 ani.

* **Nenorocire.** Lângă Tarnopol lupi flămânzi au mâncat pe o țerancă împreună cu o copilă a ei.

* **Furt mare.** În Transvaal s'au furat deunăzi zece rude de aur, de-o valoare enormă.

* **Foc mare.** În Portan Princeze (American) un foc gróznic a pustiit 800 de edificii, lăsând fără adăpost 30000 de oameni.

AVIS. P. T. DD. cari au binevoit a primi în comisiune „CALENDARIE“ de ale tipografiei diecesane pe anul 1898, sunt prin această rogați cu totă stima, să binevoască a ni-retrămite exemplariile, ce cugetă, că nu le-ar poté pe-trece, de ore-ce noi nu mai dispunem de nici un exemplariu.

Totodată rogam pre P.T. DD. cari au cerut

de nou „Calendarie“ să binevoască a fi puțin în acceptare, până când vom poté satisface la toți.

Administratiunea

„TIPOGRAFIEI DIECESANE“

INVITARE DE PRENUMERAȚIUNE

LA

„BISERICA și ȘCOLA.“

Fóia bisericească școlastică, literară și economică.

✂

Cu 1 Ianuarie stil vechiu 1898 deschidem abonamentnou la „Biserica și Școla.“

Rugăm pre toți domniii abonenți de până acum, cari doresc a avé fóia noastră și pe viitoriu, se binevoiescă a trimite la „Tipografia diecesană“ prețul de prenumerațiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARIA:

PE UN AN 5 fl. — cr.

„ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:

PE UN AN 14 franci.

„ 1/2 „ 7 fr.

Sprijinul moral și material, de care până acum s'a bucurat fóia noastră, ne îndreptățește a spera, că și în viitoriu vom fi îmbrățișați de asemenea simpatii caldure precum și de bunăvoința nestrămutată a On. Public cetitoriu.

Redacțiunea.

CONCURSE.

Pentru vacanta parochiă de clasa a doua din comuna Șepreșiu, protopresviteratul Boroșineului prin această se scrie concurs cu termin de alegere pe 18/30 Ianuarie 1898.

Emolnintele sunt: 1) Una jumătate sesiune pământ parte arătoriu parte fânaț, carea! se estimează la o valoare de 128 fl. v. a. 2) Venitele stolare adecă: b tezuri, cununii și înmormentări 327 fl, 50 cr. 3) Venitul din bir 200 fl. v. a. 4) Alte venite sigure 25 fl. v. a. cari toate la oaltă se urcă la un venit de 680 fl. 50 cr. v. a. Alesul are a-sé îngriji de locuință pe spesele sale proprii.

Dela recurenți se potfeșce ca în timp egal se-și ajusteze petițiunile lor cu documentele necesarii prescrie de statutul organic și adresate comitetului parochial se le substernă Mult On. Dómn. Cornel Ursuțiu adm. protopopp. în Șepiós eom. Arad.

Recurenți până la alegere se-se prezenteze în Sta biserică de aici în vro Duminecă ori sêrbătore pentru a-și arêta dexteritatea în cant, servitul divin și oratoriă.

Șepreșiu la 16/28 Dec. 1897.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: CORNEL URSUȚIU, m. p. adm. protopresb.